

LIETUVOS SMULKIOJO IR VIDUTINIO VERSLO TARYBA

LIETUVOS SMULKIOJO IR VIDUTINIO VERSLO TARYBOS VALDYBOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2020 m. lapkričio d. Nr. SVVTP-
Vilnius

Posėdis įvyko 2020 m. spalio 22 d.

Posėdžio pirmininkė – Dalia Matukienė (Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybos (toliau – Taryba) pirmininkė).

Posėdžio sekretorius – Vytenis Butkevičius (Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybos valdybos sekretorius).

Dalyvavo:

Saulius Žilinskas (Lietuvos informacijos verslo asociacija);
Zita Sorokienė (Lietuvos smulkiųjų verslininkų ir prekybininkų asociacija);
Aldas Kikutis (Lietuvos žaislų ir suvenyrų asociacija);
Raimundas Beinortas (Asociacija „Lietuvos mediena“);
Nijolė Uinskienė (Lietuvos nacionalinio verslo konfederacija);
Virginijus Adukevičius (Vilniaus prekybos, pramonės ir amatų rūmai);
Dalius Serafinas (Lietuvos kokybės vadybos ir inovacijų asociacija);
Virginijus Jasaitis (“Infobalt” asociacija);
Daiva Čibirienė (Lietuvos buhalterijų ir auditorių asociacija);
Nerijus Baltrukonis (Nacionalinė upių transporto plėtros asociacija);
Gintautas Barcys (Lietuvos kokybės vadybos ir inovacijų asociacija);
Saulutė Laimutė (Trakų rajono žemdirbių asociacija);
Inga Girdžiūnaitė (Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija);
Evaldas Pranckevičius (Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija);
Rimantas Kaušikas (Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija);
Kristina Šimkutė (Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija);
Nora Mikalauskaitė (Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija).

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl i-EKA posistemio darbo grupės veiklos.
2. Dėl įgyvendinant Nesąžiningos prekybos praktikos direktyvą, rengiamų teisės aktų pakeitimų projektų: Nr. 20-5016(3) "Lietuvos Respublikos nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymo projektas", "Lietuvos Respublikos mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo Nr. XI-626 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 91, 11, 12, 14, 15 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 93, 94 straipsniais ir priedu įstatymo projektas.
3. Dėl reikalavimo naudoti didžiausią duomenų failą i.SAF-T.
4. Dėl PVM ribos nustatymo.
5. Dėl galimybės SVV dalyvauti CPO viešuosiuose pirkimuose ir tarptautinės darbo grupės Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijoje veiklos atnaujinimo.
6. Dėl pirminėje posėdžio darbotvarkėje numatytų klausimų svarstymo atidėjimo.

1. SVARSTYTA. Išmaniųjų elektroninių kasos aparatų posistemio i.EKA darbo grupės (toliau – darbo grupė) veiklos svarstymas.

Z. Sorokienė informavo, kad į darbo grupę nėra įtraukti Tarybos atstovai, nors ji atstovauja verslo subjektus, kurie turės dirbti su i-EKA posisteme, ir apie tai reikia informuoti Valstybinės mokesčių inspekcijos atstovus (toliau -VMI). Z. Sorokienė akcentavo būtinybę daugiau sužinoti apie šios grupės veiklą ir sprendimus ir pasiūlė siekti, kad 3- 4 Tarybos atstovai ir ypač S. Žilinskas būtų įtraukti į darbo grupę.

S. Žilinskas pasiūlė atidėti i-EKA posistemės paleidimą, nes Europos Sąjungos mastu sprendžiamas vieningos elektroninės sąskaitos faktūros klausimas, tai yra ant sąskaitos privalėtų būti datos, laiko ir apmokėjimo žymos ir tai būtų kasos aparato atitikmuo. Įdiegus elektronines sąskaitas faktūras tarpinis i-EKA posistemės projektas (elektroninis kasos aparatas) netenka prasmės.

V. Jasaitis priminė, kad prieš du metus VMI pristatė šiuo metu įteisintų fizinių kasos aparatų pakeitimo virtualiais kasos aparatais idėją, tačiau dėl numatytų teisinių reikalavimų tiek patiems fiziniams kasos aparatams, tiek fiskaliniams blokams, tiek aptarnavimui, realu įdiegti tik virtualius fiskalinius blokus. Pradžioje i-EKA posistemės projektas buvo perspektyvus, tačiau, paruošus pirkimo sąlygas, projekto viešasis pirkimas strigo, nes buvo apskūstas teismine tvarka. VMI peržiūrėjo i-EKA posistemės projektą ir iš keturių funkcionalumų liko du – virtualaus kasos aparato virtuali registracija, kuri pakeistų žurnalus ir tikrinimus, bet šiems funkcionalumams VMI turėtų sukurti bazę, kurioje būtų galima atlikti registraciją. V. Jasaitis atkreipė dėmesį, kad neliko privalomumo – virtualių e. kasos kvitų, kurie turėjo būti siunčiami į VMI.

V. Jasaitis nurodė, kad dalyvauja darbo grupės veikloje. Jau vyko preliminarus posėdis, kuriame diskutuota technologiniais klausimais. Tai yra, fiziniai kasos aparatai galėtų likti, bet tuo pačiu turėtų būti sudarytos sąlygos virtualių kasos aparatų įdiegimui. Jo manymu, Taryba privalo turėti poziciją i-EKA posistemės klausimu, todėl dėl turimos patirties ir kompetencijos pageidauja atstovauti Tarybą darbo grupėje.

Z. Sorokienė paklausė, ar yra žinoma, kiek būtų norinčių naudoti virtualius kasos aparatus? V. Jasaitis atsakė, kad kol kas nėra, nes šiuo metu galiojantys teisės aktai leidžia tik popierinius kvitus, kasos orderius.

D. Čibirienė informavo, kad kas nėra testinės virtualių kasos aparatų aplinkos ir kad bus keičiamas Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas. Numatomi kasos operacijų dokumentavimo pakeitimai. Tai yra, siekiama šias operacijas supaprastinti. Kasos aparatas, kaip priemonė mažinti šešėlių, praranda prasmę, pvz., mokant banko kortele, šiuo metu būtinas kasos aparatas, nors pinigai judėjimas matomas banko operacijose. D. Čibirienė pasiūlė pirmiausia sužinoti Lietuvos Respublikos finansų ministerijos poziciją elektroninių kasos aparatų klausimu, o taip pat dalyvauti Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo pakeitimų procese, nes priėmus įstatymo pakeitimus, darbo grupės veikla gali prarasti prasmę.

D. Matukienė pasiteiravo, ar būtų galimybė kasos aparatus (pvz, naudojamus kurjerių) sujungti su VMI sistema?

D.Čibirienė atsakė, kad dabartiniame elektroninių kasos aparatų projekte numatyta, kad šie aparatai turėtų tiesioginę elektroninę jungtį su VMI per: 1. online tiesioginį režimą, 2. jei nėra online režimo, dienos gale aparate turi būti galimybė kriptuoti duomenis ir juos perduoti VMI.

D. Matukienė pasiūlė: 1. atidėti i-EKA posistemės įgyvendinimą iki Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo pakeitimų priėmimo; 2. Z. Sorokienę, D. Čibirienę ir V. Jasaitį deleguoti atstovauti Tarybą i-EKA posistemės darbo grupės veikloje.

1. NUTARTA. Siūlyti VMI atidėti i-EKA posistemės įgyvendinimą iki Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo pakeitimų priėmimo ir Z. Sorokienę, D. Čibirienę ir V. Jasaitį deleguoti atstovauti Tarybą i-EKA posistemės darbo grupės veikloje.

Pritarta bendru sutarimu.

2. SVARSTYTA. Įgyvendinant Nesąžiningos prekybos praktikos direktyvą (ES) 2019/633, rengiamų teisės aktų pakeitimų projektų: Nr. 20-5016(3) „Lietuvos Respublikos nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymo projektas“ (toliau – Įstatymo projektas) ir su juo susijusių teisės aktų projektų aptarimas.

I. Girdžiūnaitė pristatė esminius Įstatymų projektų pakeitimus, atliekamus perkeliant Direktyvą (ES) 2019/633 „Dėl įmonių vienu kitoms taikomos nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje“. Pažymėjo, kad siekiant apskaičiuoti sankcijos pirkėjui dydį už nesąžiningos prekybos pažeidimus, galimos tokios baudos skaičiavimo alternatyvos: 1. Sankcija už nesąžiningos prekybos praktikos pažeidimus nustatoma nuo praėjusių finansinių metų pardavimo pajamų arba 2. Bauda skaičiuojama nuo žemės ūkio ir maisto produktų pardavimo pajamų. Jeigu priežiūros institucija turi pagrįstų įtarimų, kad ūkio subjekto pateikiama informacija nepatikima arba jos nepakanka, bauda bus skaičiuojama nuo bendrųjų praėjusių finansinių metų pardavimo pajamų. Pasiteiravo, kuri sankcijos dydžio nustatymo alternatyva SVV tarybos nuomone, yra teisingesnė smulkaus ir vidutinio verslo atžvilgiu.

E. Pranckevičius pristatė Įstatymo projektu siūlomą baudų skaičiavimo sistemą. Pažymėjo, kad žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinės dalyje iki 2 milijonų eurų apyvartos egzistuoja ir ūkio subjektai, kurie turi galimybę atskirti pajamas iš konkrečių maisto ir žemės ūkio produktų pardavimo, taip pat ir įmonės, kurios veda bendrą visų prekių apskaitą.

D. Čibirienė nurodė, jog Lietuvos buhalterijų ir auditorių asociacija pritartų alternatyvai, kad bauda būtų skaičiuojama nuo žemės ūkio ir maisto produktų pardavimo pajamų, numatant galimybę skaičiuoti nuo bendrų pajamų, kai ūkio subjektas negali atskirti žemės ūkio ir maisto produktų pardavimo pajamų. Tačiau, atkreipė dėmesį, kad egzistuoja problema vykdant apskaitą per kasą, kai kasos aparate naudojamas bendras PVM kodas, kasininkės bet kokios rūšies prekes suveda į bendrą PVM kodą, tokiu atveju nebus įmanoma atskirti pajamų iš konkrečių prekių. Automatinis rūšiavimas mažmeninėje maisto prekyboje yra pas tuos, kurie pardavimuose naudoja barkodus arba kasos aparatuose maisto pajamas muša į atskirą skyrių.

Z. Sorokienė pasiteiravo dėl draudžiamų nesąžiningos prekybos praktikos veiksmų sąrašo.

D. Matukienė informavo, kad pritartų principui baudos dydį skaičiuoti nuo žemės ūkio ir maisto produktų pardavimo pajamų, tačiau tokiu atveju smulkiam verslui didėtų administracinė našta, todėl pasisako, kad būtų paliktas Įstatymo projekte Nr. 20-5016(3) įtvirtintas sankcijos už nesąžiningos prekybos praktikos pažeidimus nustatymo būdas, baudos dydį skaičiuojant nuo ūkio subjekto praėjusių finansinių metų pardavimo pajamų.

N. Baltrukonis nurodė, kad nustačius skaičiavimo principą nuo maisto prekių ir žemės ūkio produktų pardavimo pajamų, jeigu ūkio subjektams bus sudėtinga pateikti atskirų prekių kategorijų pardavimo pajamas, galimai, kad kiltų nemažai teisinių ginčų dėl pajamų nustatymo ir remiantis tokių skaičiavimo principu įstatymo taikymas nebūtų efektyvus.

2. NUTARTA. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos smulkaus ir vidutinio verslo plėtros įstatymo 9 straipsniu, pritarti siūlymui, kad sankcija už nesąžiningos prekybos praktikos pažeidimus būtų nustatoma nuo praėjusių finansinių metų pardavimo pajamų.

Pritarta bendru sutarimu.

3. SVARSTYTA. Reikalavimo naudoti didžiausių duomenų failą i.SAF-T svarstymas.

D. Čibirienė pristatė duomenų teikimo į i.SAF-T standartizuotą buhalterinės apskaitos duomenų kaupimo ir tvarkymo posistemę problemas: 1. Ilgą generavimo laiką (1 mėnesio 55 GB failo generavimas užtruko nepertraukiamas 55 val., o 1 metų failo generavimui reikia nepertraukiamų 660 val.); 2. Faile teikiama pernelyg daug duomenų, esančių buhalterinėje apskaitoje (kiek prekių pirkti, savikaina, likučiai, vadybininkai, tel. nr. ir kt.), kurie VMI tikrinimo metų nėra reikalingi; 3. Trumpas teikimo terminas (10 dienų); 4. Subjektų, neteikiančių duomenų į i.SAF-T, sąrašas. D. Čibirienė pristatė Lietuvos buhalterijų ir auditorių asociacijos (toliau - LBAA) 2020 m. spalio 5-11 d. atliktos apklausos, apie pasirengimą naudoti i.SAF-T, rezultatus. Dalyvavo 695 dalyviai (90 proc. buhalteriai, 7 proc. vadovai, 3 proc. kiti). Būtinybę atlikti apklausą sąlygojo tai, kad VMI paskelbė poziciją, jog jau yra pasirengta teikti duomenis į i.SAF-T ir nuo šių metų spalio pradės griežtai šių failų reikalauti. Pagal apklausos rezultatus 94 proc. respondentų, kuriems privaloma, nes jų pajamos viršijo 300 tūkst., yra nepasirengę teikti duomenis į i.SAF-T. Į klausimą kas trukdo pateikti i.SAF-T failą: 1. 49 proc. atsakė - programos įsigijimo problemos (finansų, technologinės); 2. 35 proc. – bandė, bet susidūrė su kliūtimis; 3. 17 proc. - nežino ar turi failą, ar netikrino. Į klausimą kiek kainuoja i.SAF-T: 58 proc. respondentų nežino, bet tai bus reikšminga suma; 15 proc. – virš 1000 Eur, 17 proc. – nuo 100 iki 1000 Eur; 6 proc. – nežino, bet tai nebus reikšminga suma; 1 proc. – iki 100 Eur; 3 proc. – nieko nekainuos.

D. Čibirienė pasiūlė: 1. Duomenų teikimą į i.SAF-T palikti tik didelėms ir vidutinėms įmonėms (didelė našta mažam verslui); 2. Mažoms ir labai mažoms įmonėms sudaryti galimybes pateikti duomenis tokiais formatais, kokiais jos tai gali padaryti. Sukurti teikiamų failų šablonus, pvz.: DK, sąskaitų registrai ir juose esančios informacijos detalizaciją excel formate; 3. Nukelti i.SAF-T duomenų teikimo terminą iki COVID 19 epidemijos pabaigos; 4. Nustatyti ilgesnį terminą dėl i.SAF-T failo teikimo; 5. Sumažinti i.SAF-T faile teikiamų duomenų apimtį, atsakyti duomenų teikimo, kurie jau buvo pateikti per i.SAF ar kitas duomenų sistemas, leidžiant šiuos, jau pateiktus duomenis, pateikti sumiškai; 6. Daugiau švietimo; 7. Reikalingas grįžtamasis ryšys, pateikus i.SAF-T testinį failą, iš VMI; 8. Numatyti programinės įrangos dėl i.SAF-T failo įsigijimo subsidijavimą; 9. Palengvinti prisijungimą prie i.SAF-T teikimo platformos, nereikalaujant naujo įgaliojimo, jei asmeniui jau suteiktas įgaliojimas dėl i.SAF; 10. Sutvarkyti i.SAF-T teikimo aplinką, kuri dabartiniu metu veikia su trikdžiais.

S. Žilinskas paklausė, ar yra numatyti i.SAF-T posistemos įdiegimo išsipareigojimai, jei projektas rengiamas iš Europos Sąjungos lėšų? Ar projekte numatyta, kiek asmenų turėtų pateikti i.SAF-T failą?

D. Čibirienė atsakė, kad įdiegimo terminai numatyti šių metų spalį – lapkritį, o kiek asmenų, kuriems numatyta prievolė į i.SAF-T teikti duomenis, skaičių turėtų atsakyti konkrečių VMI padalinių atstovai. Projekte numatytos sankcijos, jei i.SAF-T posistemė nepradės veikti nustatytu

laiku.

N. Uinskienė apibendrina, kad valstybei gresia sankcijos dėl iSAF-T posistemės neveikimo. Nėra galimybių teikti duomenis iSAF-T posistemei, nes nebuvo konsultuojamasi su įmonėmis, kurios ši prievolė yra nustatyta.

Z. Sorokienė paklausė, ar yra žinomos i.MAS posistemės, kurios veikia ir kurioms verslas pritarė?

D. Čibirienė paminėjo i.SAF posistemę (PVM sąskaitų registrų) ir kryžminimą, kai kryžminama pardavimo sąskaitos ir kitos pusės pirkimo sąskaitos. Tikrinama, ar nėra skirtumų. Lenkijoje šis tikrinimo būdas veikia kaip i.SAF-T failo atitikmuo, pagal kurį lenkai tikrina mokesčių mokėtojus. O Lietuvoje toks kryžmintinas – tik nedidelė dalis to, ko reikalauja VMI. Pagal i.SAF duomenis VMI taip pat galėtų tikrinti Lietuvos mokesčių mokėtojus. Lietuvos perkama i.SAF-T posistemė susideda iš 1000 pasirinkimų. Kitos valstybės pasirenka 10-12 duomenų pozicijų, o Lietuva – 10 ar 20 kartų didesnę apimtį nei kitos valstybės.

3. NUTARTA. Lapkričio 5 d. susitikime su VMI pristatyti LBAA atliktą apklausos rezultatus, D. Čibirienės įvardytas duomenų teikimo į i.SAF-T posistemę problemas ir pasiūlymus, pateikti konkrečius D. Serafino atliktus skaičiavimus, kiek SVV kainuos i.SAF-T failo teikimas.

Pritarta bendru sutarimu.

4. SVARSTYRA. PVM ribos nustatymo svarstymas.

D. Matukienė pristatė gautą Lietuvos Respublikos finansų ministerijos atsakymą, dėl registravimosi pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) mokėtojais ribos nustatymo. Finansų ministerija informavo, kad, įvertinus smulkiąjam verslui atstovaujančių asocijuotų asmenų pasiūlymus dėl Lietuvoje taikomos metinės apyvartos ribos padidinimo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. birželio 3 d. sprendimu Nr. 17 buvo pritarta, kad Finansų ministerija kreiptųsi į Europos Komisiją su prašymu inicijuoti Europos Sąjungos Tarybos sprendimo leisti Lietuvai taikyti priemonę, kuria nukrypstama nuo PVM direktyvos 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos, 287 straipsnio, nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2024 m. gruodžio 31 d. padidinant metinės apyvartos, kurią viršijus atsiranda prievolė registruotis PVM mokėtojais, ribą nuo 45 000 iki 55 000 eurų, priėmimą. Atsižvelgdama į tai, Finansų ministerija 2020 m. birželio 10 d. pateikė Europos Komisijai atitinkamą prašymą. Europos Sąjungos Tarybai pateikto prašymo pagrindu priėmus sprendimą, bus rengiami atitinkami Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo pakeitimai.

D. Matukienė akcentavo, kad Finansų ministerija pateikė prašymą Europos Komisijai, neatsižvelgusi į Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos siūlymą padidinti ribą ir Tarybos siūlomą 80 tūkst. Ribą, bei vienašališkai pasiūlė padidinti ribą iki 55 tūkst. eurų.

4. NUTARTA Pavesti Z. Sorokienei parengti Tarybos poziciją dėl PVM ribos padidinimo ir ją pristatyti lapkričio 5 d. susitikime su Finansų ministerijos atstovais.

Pritarta bendru sutarimu.

5. SVARSTYRA. SVV galimybės dalyvauti Centrinės pirkimų organizacijos (toliau - CPO) viešuosiuose pirkimuose svarstymas ir tarptautinės darbo grupės LR žemės ūkio ministerijoje veiklos atnaujinimas.

D. Serafinas pristatė SVV galimybes dalyvauti CPO viešuosiuose pirkimuose per trumpos maisto grandinės priemonės ir siekti, kad 2/3 nuo visų viešųjų pirkimų sudarytų SVV pirkimai, kaip tai numato Europos Sąjungos rekomendacijos. CPO yra sukurta speciali pirkimų programa, bet ji veikia epizodiškai, nors turėtų veikti nuo šių metų pradžios. Paspirtinti CPO programos paleidimo darbus galėtų atnaujinta tarptautinė darbo grupė LR žemės ūkio ministerijoje.

N. Batrukonis pasiūlė teisės aktus, kurių nuostatos gali diskriminuoti viešųjų pirkimų dalyvius pagal dydį, apskūsti Lietuvos Respublikos konkurencijos tarnybai.

5. NUTARTA. Siekti, kad 2/3 visų pirkimų sudarytų SVV viešieji pirkimai per trumpas, tiesiogines maisto grandines. Inicijuoti tarptautinės darbo grupės LR žemės ūkio ministerijoje atnaujinimą ir įpareigoti užbaigti CPO pirkimų sistemos paleidimą.

Pritarta bendru sutarimu.

6. SVARSTYTA. Pirminėje posėdžio darbotvarkėje numatytų klausimų atidėjimo svarstymas.

D. Matukienė informavo, kad VMI ir Finansų ministerijos atstovai pasiūlė nukelti pirminėje darbotvarkėje numatytus svarstyti klausimus: *Dėl apskaitos programų (i- MAS) naudojimo ir įgyvendinimo problemų verslui, Dėl apskaitos dokumentų duomenų teikimo standartinėje apskaitos duomenų rinkmenoje tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. liepos 1 d. nutarimu Nr. 699, vykdymo ir Dėl žemės ūkio ir maisto produktų pardavimo turgavietėse taisyklių svarstymo darbo grupėje prie Finansų ministerijos nukelti į kitą posėdį.*

6. NUTARTA. Pirminėje darbotvarkėje numatytus - *Dėl apskaitos programų (i- MAS) naudojimo ir įgyvendinimo problemų verslui ir Dėl apskaitos dokumentų duomenų teikimo standartinėje apskaitos duomenų rinkmenoje tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. liepos 1 d. nutarimu Nr. 699, vykdymo klausimus svarstyti šių metų lapkričio 24 d. posėdyje, o Dėl žemės ūkio ir maisto produktų pardavimo turgavietėse taisyklių svarstymo darbo grupėje prie Finansų ministerijos – lapkričio 5 d. posėdyje.*

Posėdžio pirmininkė

Dalia Matukienė

Posėdžio sekretorius

Vytenis Butkevičius